

IN HET LAND
PETRA DE KONING

'Circuspolitiek' in de Tweede Kamer

Dion Graus van de PVV vindt de wolf „een prachtig dier”. En als Graus „de wolventaal” kon spreken, zegt hij donderdagmiddag in de hal van de Tweede Kamer, dan had hij de wolven in het Zwarte Woud tien jaar geleden gewaarschuwd: blijf daár. „Ik heb er ook voor gebeden.” Want hij had, zegt hij, „de ellende” voorspeld die de wolf te wachten stond in Nederland. „Wij zijn een Tupperware-land, we hebben geen echte natuur.”

De ellende, in de ogen van Graus: dat steeds meer mensen bang zijn. En boos. Zoals de boeren van wie schapen, paarden, pony's of honden worden aangevallen. En dus kwam hij in oktober met het idee om te laten uitzoeken of de wolf, een beschermde diersoort, een 'prikpl' kan krijgen waardoor die een tijdje onvruchtbaar is. Maar mensen, zegt Graus, maken ook dieren dood. En wat hij „hypocriet” vindt: pas nog viel een wild zwijn twee mannen aan. „Dat heeft de wolf nog nooit gedaan. Maar die zit nu in het beklagdenbankje.”

Al sinds het najaar, elke dinsdag, vraagt BBB-leider Caroline van der Plas in de Tweede Kamer om een debat over de wolf. Ze wil dat zo'n debat er snel komt, met veel spreektijd. Maar week na week mislukt het: ze krijgt geen steun van de linkse partijen en ook niet van de PVV'ers. In november kan ze er nog om lachen. In de gang zegt ze: „Ze mogen niet van Dion.”

Laura Bromet van GroenLinks-PvdA noemt het in die tijd „een showtje”: elke week een debat aanvragen. „Maar wij hebben het zelf ook wel gedaan.” De PVV vroeg steeds maar weer een debat aan over incidenten met asielzoekers, tot die partij in de regering

kwam. Denk wilde elke week een debat over de oorlog in Gaza. In december zegt Van der Plas tegen mij dat ze wil laten zien ja, hoe serieus zij de zorgen van de boeren neemt. En dat de PVV, met veel kiezers in de provincies waar wolven zijn, dat niet doet.

Week na week vroeg Caroline van der Plas in de Tweede Kamer een debat aan over de wolf

Na Kerst is het in de Tweede Kamer en op X alsof de campagne voor nieuwe verkiezingen al begonnen is. Twee weken geleden, weer op dinsdag, spreekt Van der Plas in de zaal de PVV'ers aan. Zij zouden toch „de Nederlander op één” zetten? In de rokershoek, later die middag, zegt ze tegen mij: „Als het Syrische asielzoekers waren die achter de schapen aan gingen, stond de hele PVV in de rij voor een debat.”

De PVV'ers werden daarna bedolven onder een „e-mail-bombardement”, zegt Dion Graus in de hal: waarom hielden zij dat debat tegen? Er waren mensen bij die „echt bang zijn”, maar volgens hem hadden ook wel vrouwen gemaild „van wie de man jager is”. Hij had afzenders gebeld, twee dagen lang. En veel zijn volgens hem „onwetend”. „Ze denken dat ik een wolfaanbidder ben en niks wil doen.”

Vorige week dinsdag steunde de PVV ineens wel het verzoek van Van der Plas: er komt een debat. Ze stak een arm omhoog, gebalde vuist.

.....Dion Graus vindt het „circuspolitiek”.

Petra de Koning doet elke dinsdag verslag over de Haagse politiek. (p.dekoning@nrc.nl)

VIROLOGIE

Onderzoekers Wuhan vinden nieuw coronavirus

Precies vijf jaar na het uitbreken van de coronapandemie stuiten virologen uit het lab in Wuhan op een nieuwe coronavariant.

Karlijn Saris
AMSTERDAM

Vijf jaar na het uitbreken van de coronapandemie komt er opnieuw zorgwekkend virusnieuws uit het laboratorium in het Chinese Wuhan, de stad waar het allemaal begon. Onderzoekers melden de ontdekking van een nieuwe coronavariant die voorkomt bij vleermuizen en ook menselijke cellen kan infecteren. Daarover publiceerden wetenschappers van de Guangzhou Academy of Sciences, de Wuhan University en de Wuhan Institute of Virology in het wetenschappelijke tijdschrift *Cell*. Het onderzoek werd geleid door de bekende viroloog Shi Zhengli, ook wel de „vleermuisvrouw” genoemd, vanwege haar staat van dienst op het gebied van onderzoek naar SARS-achtige coronavirussen bij vleermuizen.

Vleermuizen als coronadrager
Vleermuizen zijn notoire dragers en verspreiders van allerlei soorten coronavirussen. De bekendste is SARS-CoV-2, de veroorzaker van de corona-

pandemie, waarvan wordt aangenomen (maar nooit werd bevestigd) dat het vanuit de vleermuis met een omweg bij de mens terecht kwam. Gelukkig kunnen lang niet alle coronavirussen de mens infecteren, maar met het oog op een mogelijke nieuwe pandemie houden wetenschappers varianten die dat wel lijken te kunnen scherp in de gaten.

De groep van Shi stuitte op HKU5-CoV-2, een merbecovirus, dat weer onder de coronavirussen valt. Het virus werd gevonden in een dwergvleermuis in Hongkong. Deze nieuwe variant, uit dezelfde familie als het MERS-virus, is in staat om via dezelfde route menselijke cellen binnen te dringen als SARS-CoV-2 dat deed, al lijkt dat wel iets minder makkelijk te gaan.

Vleermuizen zijn een notoire bron van coronavirussen. FOTO ANP

SANERINGSOPERATIE

Boswachters en ministeries in verzet tegen ontslaggolf Musk

De wijze waarop Elon Musk ambtenaren ontslaat, stuit ook bij Republikeinen op weerstand, zeker als het om nationale parken gaat.

Merijn de Waal
AMSTERDAM

Elon Musks wilde sloop van het Amerikaanse staatsapparaat is op tegenstand gestuit van natuurliefhebbers en parkwachters. Donderdag ontving de techmiliardair en informele regeringsadviseur in Washington uit handen van de bezoekende Argentijnse president Javier Milei nog een kettingzaag, als cadeau dat beider saneerdrift moest symboliseren. Maar Musks bezuinigingsoperatie bij de nationale parken krijgt forse tegendruk van mensen die daadwerkelijk met zo'n zaag kunnen omgaan: boswachters.

Eind vorige maand kregen duizenden toekomstige seizoenmedewerkers van National Park Service (NPS) per e-mail te horen dat ze dit jaar niet ingehuurd zouden worden, omdat hun baan „opgeheven” was. Het ging onder meer om mensen die entreebewijzen controleren, bezoekerscentra runnen, aan bosbeheer doen en toe-

risten in nood redden. Vervolgens kregen duizend vaste NPS-ambtenaren, nog in hun proeftijd, hun congé, in een mail op 14 februari, daarom het ‘Valentijnsdag-bloedbad’ gedoopt.

De kaalslag bij de parkdienst kreeg meteen brede publieke kritiek. Op sociale media en met demonstraties werd door parkmedewerkers en natuurliefhebbers gewaarschuwd dat dit massaontslag het openhouden van wereldberoemde parken als Death Valley en Joshua Tree in gevaar kan brengen. Dit weekend hingen boswachters een omgekeerde Amerikaanse vlag aan een bergwand van El Capitán, de beroemdste rots van het Yosemite National Park.

Historische trekpleisters

De NPS geldt als een van de meest geliefde en politiek minst omstreden takken van de federale overheid. De 433 parken en historische trekpleisters die ze in de VS beheert, trokken vorig jaar 325 miljoen bezoekers. In plattelandstaten, die doorgaans overwegend Republikeins stemmen, draagt de toerismesector voor een belangrijk deel bij aan de economie.

Van president Donald Trump heeft Musk de opdracht gekregen met zijn pseudoministerie voor Overheids efficiëntie (DOGE) het ambtenarenbestand fors terug te dringen. De voor de

NPS verantwoordelijke minister Doug Burgum (Binnenlandse Zaken) lijkt Musks ontslagen in ieder geval deels te willen terugdraaien. Vorige week schreef zijn departement in een intern memo aan de parken dat dit jaar 7.700 seizoenwerkers ingehuurd kunnen worden (vorig jaar 6.300).

Op meer plekken binnen de federale overheid wordt teruggeduwd. Dit nadat DOGE zaterdag een mail verstuurde naar circa 2 miljoen federale ambtenaren met de onderwerpregel ‘What did you do last week?’. Voor 23.59 uur maandagavond moesten ze deze vraag beantwoorden door vijf punten op te sommen „waarop je de afgelopen week iets bereikt hebt”. Wie nalaat te antwoorden, dient daarmee zijn ontslag in, dreigde Musk in een bericht op X.

Bij verschillende ministeries en diensten werden ambtenaren door leidinggevenden meteen opgeroepen om Musks e-mail voorlopig te negeren. Er moest eerst uitgezocht worden of er een wettelijke basis is voor zijn informatieverzoek. Onder meer de federale Justitie, de nationale kernklop van alle inlichtingendiensten, de FBI, het Pentagon en Buitenlandse Zaken waarschuwden ondergeschikten dat zij hun werkzaamheden zelfs niet mogen delen met mensen buiten het departement.

Politieagenten op de plaats in Schiedam waar een dertienjarige jongen werd neergestoken. Kort daarna overleed hij. FOTO MEDIA TV/ANP MEDIA TV

REPORTAGE STEEKINCIDENT

‘Ik heb zo veel vragen’, zegt moeder van het dertienjarige slachtoffer

In Schiedam werd zondag een jongen dodelijk verwond met een mes. Er is een dertienjarige verdachte aangehouden.

Stephan Pronk en Denise Retera
SCHIEDAM

Alsjeblift jongens, doe geen gekke dingen. Let op elkaar”, zegt een vrouw maandagochtend huilend tegen een groepje jongens die op en rondom hun fatbikes en fietsen hangen. „Geen ruziemaken. Het wordt steeds gekker wat er allemaal gebeurt.” Het groepje staat in Fjorddal, een straat in een woonwijk in Schiedam-Noord. Hier in de buurt werd afgelopen zondag een dertienjarige jongen door de politie aangehouden en meegenomen, omdat hij verdacht wordt van het neersteken van een andere dertienjarige jongen. Die overleed in het ziekenhuis aan zijn verwondingen.

De huilende vrouw is, zo wordt langzaam duidelijk, zijn moeder. De moeder van de overleden jongen.

Deze regenachtige maandagochtend was ze met familieleden en vrienden gaan kijken bij de plek waar het gebeurde: een parkje waar je inloopt als je Fjorddal uitloopt. Er ligt hondd langsluip.”

Daarna trof ze de groep jongens aan. In de straat tussen de donkerblauw met witte huizen in Zweedse stijl. De jongens zijn vrienden, klasgenoten en kennissen van haar zoon. Ze dragen donkere, gewatteerde jassen en staren stilletes naar de grond of in de verte. Af en toe wordt een vape uit een jaszak tevoorschijn gehaald. En soms omhelzen ze elkaar. Er komen steeds meer journalisten bij staan.

„Hij was helemaal niet gewelddadig”, zegt de moeder van de overleden jongen wanhopig tegen de groep jongens en journalisten. „Ja, hij was eigenwijs, maar niet gewelddadig. Ze kenden elkaar van school. Ik heb nog gezegd: ga niet met die jongen om. Ik heb zoveel vragen. Die blijven allemaal onbeantwoord.”

Onderzoek

De verdachte zou hier in Sveaparken wonen, een wijk ontworpen in Scandinavische stijl. De straten heten er Stockholm, Göteborg en Hammerdal. Het is „een soort dorp”, zegt buurtbewoner Achem Linke (37) in de deuropening van zijn huis. „Je kent alle bureu, je weet wie er met de hond langsluip.”

Zondag rond half zes 's avonds

kwam het bericht in de buurtapp. Een steekpartij aan het Fjorddal, schrijft een buurtbewoner. Shit, denkt Marie-Claire Stolk, dat is om de hoek. Haar zevenjarige dochter is aan het buitenspelen met een vriendinnetje. „Op dat moment heb je het gewoon niet meer. De politie was er al gelukkig, er stonden heel veel mensen. Ik heb haar

In 2021 was onder minderjarigen vaker sprake van messengeweld bij (poging tot) doodslag dan in 2016

meteen mee naar binnen genomen.” De politie doet nog onderzoek naar het steekincident. Er is wel naar buiten gebracht dat er in de buurt een mes werd aangetroffen. Kort na het incident belde het slachtoffer aan bij de bewoners van het huis aan de rand van het park. Zij hebben 112 gebeld. Over het hoe en waarom van de fatale steekpartij weten de moeder en de groep jongens op straat niet veel.

Het slachtoffer en de verdachte zaten bij elkaar in de klas, vertellen de jongens. In de brugklas op een middelbare school in Vlaarding, dat aan Schiedam grenst. Ze waren „goed” met elkaar. Maar de verdachte stond wel bekend als een lastpak, zeggen de jongens. Niet alleen op school, maar ook in Schiedam-Noord. Ze noemen een aantal dingen die hij op zijn kerfstok zou hebben, maar die kan NRC niet verifiëren.

Mes op zak

De jongens hebben geen idee wat er gebeurd is. Ja, er is weleens ruzie op school en in de buurt. Je ziet vaak dat kinderen door andere kinderen worden opgestoot om iets te doen. Maar een mes trekken? Nee, ze vinden het niet normaal om een mes op zak te hebben als dertienjarige.

Het beeld dat er sprake is van een steeds jongere leeftijd van verdachten en daders en van ‘verharding’ onder jongeren is niet terug te vinden in de (landelijke) cijfers. Vanaf ongeveer 2007 is juist een daling te zien in het aantal jeugdige verdachten en daders, blijkt uit de Monitor Jeugdcriminaliteit 2023 van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Data-

trum (WODC). Wel bleek dat er in 2021 onder minderjarigen vaker sprake was van messengeweld bij (poging tot) doodslag dan in 2016.

„Ik kan me niet herinneren dat ik op dertienjarige leeftijd met een mes op zak liep”, zegt buurtbewoner Achem Linke. Hij heeft, zegt hij, zondagavond meteen contact opgenomen met een collega, die leiding geeft bij de scouting. „Ik heb gezegd: weet je hoe belangrijk jouw baan is? Het is zo belangrijk dat we deze jongeren niet uit het oog verliezen.”

De andere dochter (14) van Marie-Claire Stolk heeft al gezegd niet meer naar buiten te willen. „Ik ben er zelf wat nuchterder onder”, zegt vader Ton Prins. „Het gebeurt heus niet twee keer op dezelfde plek. Je kunt die kinderen ook niet binnenhouden”, zegt hij. „Dan hebben ze helemaal geen leven meer. Maar ik maak me wel zorgen, want het wordt steeds normaler.”

Later op de middag, als het politielint bij het parkje is weggehaald en de meeste journalisten zijn vertrokken, komen de vrienden en klasgenoten van de overleden jongen opnieuw de straat ingefietst. Ditmaal met een bosje witte bloemen onder de arm.